

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Економічний факультет

Кафедра фінансів і кредиту

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан економічного факультету

/Роман ГРЕШКО/

від «27» серпня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

«ПЛАТІЖНІ СИСТЕМИ І ПЛАТІЖНА БЕЗПЕКА»

вибіркова

Освітньо-професійна програма: Фінанси, банківська справа та страхування
Спеціальність: 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
Галузь знань: 07 «Управління і адміністрування»
Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)
Факультет: економічний
Мова навчання: українська

Чернівці 2025 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Платіжні системи і платіжна безпека» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Фінанси, банківська справа та страхування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» галузі знань 07 «Управління і адміністрування», затвердженої рішенням Вченої ради Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича від 26.05.2022 року, протокол № 6, та введеної в дію наказом ректора № 173 від 07.06.2022 р.

Розробник: **Федишин Майя Пилипівна**, доцент кафедри фінансів і кредиту,
кандидат економічних наук, доцент

Викладач: **Федишин Майя Пилипівна**, доцент кафедри фінансів і кредиту,
кандидат економічних наук, доцент

Погоджено з гарантом ОП _____ **Наталія БАК**

Затверджено на засіданні кафедри фінансів і кредиту

Протокол № 1 від «27» серпня 2025 року

Завідувач кафедри _____ **Петро НІКІФОРОВ**

Схвалено методичною радою економічного факультету

Протокол № 1 від «27» серпня 2025 року

Голова методичної ради _____ **Ірина НИКИФОРАК**

Мета навчальної дисципліни «Платіжні системи і платіжна безпека» – це формування у майбутніх фахівців професійних компетентностей щодо особливостей, правил функціонування внутрішньодержавних та міжнародних платіжних систем в Україні, ризиків платіжних систем та основ платіжної безпеки.

Пререквізити. Навчальна дисципліна «Платіжні системи і платіжна безпека» відноситься до вибіркової компоненти та згідно структурно-логічної схеми ОП слухається здобувачами у восьмому семестрі четвертого року навчання. Дисципліни, обов'язкові для вивчення здобувачем вищої освіти до початку роботи над курсом «Платіжні системи і платіжна безпека», – це «Гроші і кредит», «Банківська система», «Банківські операції і технології».

Результати навчання. Відповідно до освітньої програми підготовки бакалавра галузі знань 07 Управління та адміністрування спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування» (ОП: «Фінанси, банківська справа та страхування») вивчення дисципліни сприяє формуванню компетентностей та програмних результатів навчання:

- інтегральна компетентність:

здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності в галузі фінансів, банківської справи та страхування або в процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

- загальні та фахові компетентності :

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні

ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.

СК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

- програмні результати навчання:

ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

ПР02. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.

ПР03. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

ПР08. Застосовувати спеціалізовані інформаційні системи, сучасні фінансові технології та програмні продукти.

ПР19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

Опис навчальної дисципліни
Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю	
			кредитів	годин	лекції	Практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання		
Денна	4	VIII			1	2				57		Залік
Заочна	4	VIII										Залік

Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма навчання						заочна форма навчання						
	Усього	л	п	лаб	інд	с.р	Усього	л	п	лаб	інд	с.р	
МОДУЛЬ 1. ОСНОВИ ПЛАТІЖНОГО ЛАНДШАФТУ УКРАЇНИ													
Тема 1. Платіжні інструменти, платіжні технології та платіжні системи	14	2	2			10	14	2	1				11
Тема 2. Функції банків та небанківських установ у платіжній системі	14	2	2			10	14	-	-				14
Тема 3. Системи дистанційного банківського обслуговування	15	2	4			9	15	1	1				13
Тема 4. Основи функціонування системно важливих та міжнародних платіжних систем	15	2	4			9	15	1	1				13
Разом за змістовим модулем 1	58	8	12			38	58	4	3				51
МОДУЛЬ 2. БЕЗПЕКА ПЛАТІЖНИХ СИСТЕМ													
Тема 5. Історія та схеми шахрайства	11	1	2			8	11	-					11
Тема 6. Ризики платіжних систем в Україні	11	1	4			6	11	1					9
Тема 7. Правила платіжної безпеки	10	1	4			5	10	1	1				9
Разом за змістовим модулем 2	32	3	10			19	32	2	1				29
Усього годин	90	11	22			57	90	6	4				80

Тематика лекційних занять з переліком питань

	Назва теми з основними питаннями
	<p>Тема 1. Платіжні інструменти, платіжні технології та платіжні системи</p> <p>1. Поняття та структура платіжного ландшафту України.</p> <p>2. Категорії учасників платіжного ринку.</p> <p>3. Поняття, види і порядок виконання платіжних операцій. Емісія платіжних інструментів. Еквайринг платіжних інструментів.</p> <p>4. Загальні засади функціонування платіжних систем</p>
	<p>Тема 2. Функції банків та небанківських установ у платіжній системі</p>

	<p>1. Центральний банк та його функції у платіжній системі. Мета та форми державного регулювання платіжного ринку.</p> <p>2. Роль банків у роботі платіжної системи.</p> <p>3. Функції небанківських установ у платіжних системах.</p>
	<p>Тема 3. Системи дистанційного банківського обслуговування</p> <p>1. Поняття та різновиди систем ДБО</p> <p>2. Послуги та сервісні функції системи «клієнт-банк».</p> <p>3. Інтернет банкінг та його функціональні можливості.</p> <p>4. Мобільний банкінг та його різновиди.</p>
	<p>Тема 4. Основи функціонування системно важливих та міжнародних платіжних систем</p> <p>1. Суть роботи системи електронних платежів (СЕП) НБУ.</p> <p>2. Поняття та основи діяльності НПС «ПРОСТІР».</p> <p>3. Тенденції та перспективні напрями розвитку системно важливих платіжних систем.</p> <p>4. Поняття та види міжнародних платіжних систем.</p> <p>5. Функціональна характеристика міжнародних платіжних систем.</p> <p>6. NFC, QR та блокчейн технології у функціоналі сучасних платіжних систем</p>
	<p>Тема 5. Історія та схеми шахрайства</p> <p>Тема 6. Ризики платіжних систем в Україні</p> <p>Історія та схеми шахрайства</p> <p>Поняття та різновиди ризиків платіжних систем.</p> <p>3. Організаційно-технічні аспекти системи захисту інформації в банківській галузі України.</p> <p>4. Типи загроз та реалізація політики безпеки платіжних систем.</p>
	<p>Тема 7. Правила платіжної безпеки</p> <p>1. Регуляторні вимоги до безпеки електронних платіжних систем.</p> <p>2. Технічні та поведінкові правила безпеки для користувачів платіжних послуг</p> <p>3. Захист персональних даних користувачів у сучасних платіжних системах</p>

Тематика практичних занять з переліком питань

п/п	Назва теми (питання / завдання)
1	<p>Тема: Платіжні інструменти, платіжні технології та платіжні системи</p> <p>Завдання: опрацювати питання щодо структури платіжного ландшафту України, категорій учасників платіжного ринку, необхідності державного регулювання платіжного ринку, основ платіжних інструментів, технологій та платіжних систем. Підготуйте міні-презентації на теми:</p> <p>1. Вплив цифровізації на розвиток платіжних послуг в Україні</p> <p>2. ФінТех інновації на платіжному ринку України</p>
2	<p>Тема: Функції банків та небанківських установ у платіжній системі</p> <p>Завдання: опрацювати питання щодо функцій центрального банку, ролі комерційних у роботі платіжної системи та окреслити функції небанківських установ у платіжних системах.</p>
3	<p>Тема: Системи дистанційного банківського обслуговування</p> <p>Завдання: опрацювати питання щодо поняття та різновидів систем ДБО, суті послуг та сервісних функцій системи «клієнт-банк», інтернет банкінгу, мобільного банкінгу та його різновидів на прикладі конкретної установи, суті емісії та еквайрингу платіжних інструментів. Здійснити аналіз основних тенденцій та окреслити перспективні напрями розвитку систем масових електронних платежів.</p>
4	<p>Тема: Системи дистанційного банківського обслуговування</p> <p>1. Складіть схему класифікації технологій ДБО (інтернет-банкінг, мобільний банкінг, телефонний банкінг, термінальні системи, чат-боти тощо). Поясніть особливості кожного виду.</p>

	<p>2. Опишіть ключові ознаки традиційного банківського обслуговування (робота у відділенні, персональне обслуговування, обмеження за часом і місцем). Вкажіть його переваги й недоліки.</p> <p>3. Порівняйте віртуальний банкінг із традиційним. Визначте його основні переваги для клієнтів і банків (доступність 24/7, зниження витрат, персоналізація сервісів).</p> <p>4. Проаналізуйте напрями використання ШІ у дистанційному банківському обслуговуванні:</p> <ul style="list-style-type: none"> • чат-боти та віртуальні консультанти; • скоринг клієнтів; • виявлення шахрайських операцій; • персоналізовані пропозиції. <p>5. Опишіть роль хмарних рішень у забезпеченні доступності банківських сервісів, збереженні даних, масштабуванні та безпеці. Наведіть приклади банків, які інтегрують хмарні технології.</p> <p>6. Складіть перелік функціоналу мобільних банківських застосунків (перекази, оплата послуг, депозити, кредити, push-сповіщення, біометрична автентифікація). Проаналізуйте, чому мобільні застосунки стають основним каналом ДБО.</p> <p>7. Опишіть схему роботи карткової платіжної системи (учасники: банк-емітент, банк-еквайр, клієнт, торговельна точка, міжнародна платіжна система). Поясніть, як відбувається авторизація, кліринг та розрахунки.</p> <p>8. Складіть алгоритм здійснення переказу коштів (ініціація → перевірка → авторизація → виконання → підтвердження). Вкажіть відмінності між внутрішніми та міжнародними переказами.</p> <p>9. Проаналізуйте переваги онлайн-платежів для користувачів і бізнесу: швидкість, безпека, зручність, можливість інтеграції з мобільними застосунками та маркетплейсами, економія часу.</p> <p>10. Функціонал платіжного застосунку (на прикладі карткової платіжної системи). Розпишіть ключові можливості: баланс і виписки, оплата товарів та послуг, онлайн-кредити, накопичувальні рахунки, налаштування лімітів, блокування/розблокування картки, Apple Pay/Google Pay інтеграція.</p>
5	<p>Тема: Основи функціонування системно важливих та міжнародних платіжних систем</p> <p>Завдання: опрацювати питання суті роботи системи електронних платежів (СЕП) НБУ, основ діяльності НПС «ПРОСТІР». Здійснити аналіз основних тенденцій та окреслити перспективні напрями розвитку системно важливих платіжних систем. Опрацювати питання щодо суті роботи та видів міжнародних платіжних систем, використання NFC, QR та блокчейн технологій у функціоналі сучасних платіжних систем; здійснити аналіз основних тенденцій та окреслити перспективні напрями розвитку міжнародних платіжних систем</p>
6	<p>Тема: Основи функціонування системно важливих та міжнародних платіжних систем</p> <p>1. Опишіть роль і призначення Системи електронних платежів (СЕП) НБУ у національній платіжній інфраструктурі.</p> <p>2. Побудуйте блок-схему основного життєвого циклу міжбанківського платежу через СЕП: ініціація → маршрутизація → авторизація/резервування → кліринг → розрахунок/пост-кліринг → звітність.</p> <p>3. Проаналізуйте ризики, специфічні для СЕП (операційні, системні, ліквідні, кібервразливості) і запропонуйте по три заходи контролю для кожного ризику.</p> <p>4. Практичне: складіть алгоритм дій для банку-учасника при відмові головного центру обробки (резервні процедури, комунікація з НБУ, переключення на резервні центри).</p> <p>5. Проведіть SWOT-аналіз НПС «ПРОСТІР» (сильні/слабкі сторони, можливості, загрози).</p> <p>6. Розробіть три рекомендації для підвищення конкурентоспроможності «ПРОСТІР»</p>

	<p>(технічні, регуляторні, маркетингові).</p> <p>7. Наведіть класифікацію міжнародних платіжних систем (карткові системи, глобальні системи переказу, платформи миттєвих переказів, міжнародні клірингові мережі).</p> <p>8. Для кожної категорії наведіть по 2–3 приклади та коротко опишіть їхню специфіку.</p> <p>9. Проведіть порівняльний аналіз: карткові системи VS міжнародні P2P сервіси (по швидкості, вартості, охопленню, регулюванню).</p> <p>10. Розробіть міні-кейс: впровадження QR-платежів у регіональній торговельній мережі Підготуйте аналічну записку (1–2 стор.) про головні тренди у міжнародних платіжних системах та запропонуйте три стратегії адаптації для національних операторів платіжної інфраструктури у відповідь на ці тренди.</p>
7	<p>Тема: Історія та схеми шахрайства</p> <p>1. Складіть хронологічну таблицю розвитку шахрайських схем (від фальшивомонетництва до сучасних кіберзлочинів).</p> <p>2. Наведіть приклади найбільш відомих світових випадків фінансового шахрайства та дайте їх характеристику.</p> <p>3. Розробіть класифікацію шахрайських схем за способами здійснення (офлайн, онлайн, змішані).</p> <p>4. Проаналізуйте приклад шахрайської схеми з платіжними картками та запропонуйте способи її запобігання.</p> <p>5. Опишіть можливі сценарії шахрайства з використанням мобільних застосунків і визначте заходи захисту.</p> <p>6. Виконайте SWOT-аналіз боротьби з шахрайством у банківському секторі.</p> <p>7. Складіть перелік рекомендацій для клієнтів фінансових установ щодо безпечного користування платіжними інструментами.</p>
8	<p>Тема: Ризики платіжних систем в Україні</p> <p>Завдання: опрацювати питання щодо різновидів ризиків платіжних систем, організаційно-технічних аспектів системи захисту інформації в банківській галузі України та регуляторних вимог до безпеки електронних платіжних систем в сучасних умовах динамічних змін</p>
9	<p>Тема: Ризики платіжних систем в Україні</p> <p>1. Складіть класифікацію ризиків платіжних систем (операційні, правові, системні, кредитні тощо) з прикладами.</p> <p>2. Опишіть схему організаційно-технічного захисту інформації в банку та визначте її ключові елементи.</p> <p>3. Наведіть приклади типових загроз для платіжних систем і запропонуйте способи їх нейтралізації.</p> <p>4. Порівняйте ризики та загрози для традиційних платіжних систем і систем онлайн-платежів.</p> <p>5. Розробіть приклад внутрішньої політики безпеки для умовного банку (ключові положення).</p> <p>6. Виконайте SWOT-аналіз системи захисту інформації в українських банках.</p> <p>7. Проаналізуйте один реальний кейс (випадок) порушення безпеки у платіжній системі та визначте його причини й наслідки.</p>
10	<p>Тема: Правила платіжної безпеки</p> <p>1. Складіть перелік із 10 правил безпеки, яких має дотримуватися користувач платіжних карток.</p> <p>2. Проаналізуйте приклад шахрайської схеми (фішинг, скімінг, соціальна інженерія) та запропонуйте методи захисту.</p> <p>3. Складіть пам'ятку для клієнтів банку щодо безпечного використання Інтернет-банкінгу.</p> <p>4. Розробіть алгоритм дій користувача у випадку несанкціонованого списання коштів із рахунку.</p>

		. Деталізуйте функціонал платіжного застосунку на прикладі карткової платіжної системи
4	Основи функціонування системно важливих та міжнародних платіжних систем	<p>державні платіжні системи в економіці України</p> <p>розкрийте суть міжбанківських платіжних операцій у СЕП НБУ</p> <p>оделі обслуговування консолідованого коррахунку в СЕП НБУ</p> <p>иттєві платежі у СЕП</p> <p>ідкритий банкінг системно важливих платіжних систем</p> <p>енденції та перспективні напрями розвитку СЕП</p> <p>рганізаційна структура НПС “ПРОСТІР”</p> <p>лектронні платіжні засоби НПС “ПРОСТІР”.</p> <p>9. Тенденції та перспективні напрями розвитку НПС “ПРОСТІР”</p> <p>10. Розкрийте основи функціонування міжнародної платіжної системи (на вибір здобувача)</p> <p>11. Розкрийте специфіку документообігу за операціями з використанням платіжних інструментів в міжнародній платіжній системі.</p> <p>12. Системи переказу коштів: світовий досвід і практика в Україні</p> <p>13. Розвиток міжнародних карткових платіжних систем в Україні</p> <p>14. Порівняльна характеристика міжнародних систем переказу коштів.</p> <p>15. Порівняльна характеристика міжнародних карткових платіжних систем</p>
5	Історія та схеми шахрайства	<ol style="list-style-type: none"> 1. Як історично змінювалися методи фінансового шахрайства від традиційних до сучасних? 2. Які основні види шахрайських схем можна виділити у банківській сфері? 3. У чому полягає різниця між шахрайством із використанням платіжних карток та інтернет-шахрайством? 4. Які особливості мають соціоінженерні схеми (фішинг, вішинг, смішинг)? 5. Які наслідки фінансового шахрайства для клієнтів та фінансових установ? 6. Які основні причини зростання масштабів кібершахрайства у світі? 7. Які сучасні інструменти протидії шахрайству застосовуються банками та платіжними системами? 8. Які способи протидії злочинам з платіжними інструментами розкрийте суть видів злочинів з платіжними інструментами в банкоматах за класифікацією платіжної індустрії.
6	Ризики платіжних систем в Україні	<p>В чому суть поняття інформаційної безпеки та які етапи створення системи захисту?</p> <p>2. Які вимоги стандарту безпеки даних в платіжній системі?</p> <p>3</p> <p>Як знизити ризик інформаційної безпеки платіжних систем?</p> <p>Які основні причини та джерела витоку конфіденційної інформації (карткових реквізитів та облікових даних систем Інтернет-банкінгу)</p> <p>Які основні причини та джерела витоку конфіденційної інформації (Data Breaches) про карткові реквізити.</p> <p>Які організаційно-технічні засоби захисту інформації застосовуються у банківській галузі України?</p> <p>7. У чому полягає сутність політики безпеки платіжних систем?</p> <p>8. Як міжнародні стандарти інформаційної безпеки впливають на роботу платіжних систем?</p>
7	Правила платіжної	Розкрийте особливості системи захисту інформації платіжних систем і переказу коштів

	безпеки	<p>. Окресліть технологічні засоби безпеки платіжних систем в сучасних умовах</p> <p>.Сформулюйте організаційні заходи інформаційної безпеки учасника платіжної системи</p> <p>Який інструментарій забезпечення безпеки платіжних систем в сучасних умовах?</p> <p>5. Які основні принципи платіжної безпеки застосовуються в Україні та світі?</p> <p>6. У чому полягає різниця між технічними та поведінковими правилами безпеки для користувачів платіжних послуг?</p> <p>7. Чому важливе використання багатофакторної автентифікації під час здійснення онлайн-платежів?</p> <p>8.Які типові шахрайські схеми застосовуються проти користувачів платіжних карток?</p> <p>9. Які дії повинен виконати користувач у випадку втрати платіжної картки чи підозрілої транзакції?</p> <p>10. Як захищаються персональні дані користувачів у сучасних платіжних системах?</p> <p>11. Чому важливе дотримання правил безпеки під час роботи з мобільними платіжними застосунками?</p>
--	---------	---

Індивідуальні науково-дослідні завдання (ІНДЗ)

Самостійна робота здобувачів з дисципліни «Платіжні системи і платіжна безпека» включає виконання індивідуального дослідницького завдання з переліку завдань

с
а
м

За виконання індивідуального завдання без очевидних недоліків кожен здобувач може отримати 11 балів. Кількість балів, в яку оцінено виконання ІНДЗ, може бути зменшена за наступні недоліки:

- і а) неповна відповідь;
й б) порушення логіки викладу матеріалу;
н в) недостатня аргументація;
о г) недбале оформлення та / або презентація.
ї

Методи навчання

р Методи формування професійної компетентності:

- о - вербальні методи (розповідь, пояснення, лекція, бесіда, консультація);
б - наочні методи (презентація, ілюстрація, візуалізація);
о - робота з інформаційними ресурсами (навчально-методичною, науковою, законодавчо-нормативною літературою та інтернет-ресурсами);
и - комп'ютерні засоби навчання (онлайн ресурси);
т - самостійна робота, у тому числі над ІНДЗ;
а - дистанційне навчання з використанням Moodle.

а Методи формування практичних умінь і навичок:

- о - вербальні методи (дискусія);
о - наочні методи (розробка та захист презентацій);
ф - виконання практичних завдань з переліку завдань для самостійної роботи студентів;

р
м
л
е
н
н
я

Система контролю та оцінювання

р Методи поточного контролю:

- л - усне опитування, в тому числі експрес-опитування;
е - письмове (в тому числі фронтальне) опитування;
н - тестування;

р
е

- захист результатів виконаних завдань і досліджень.
Форма підсумкового контролю – залік.

Критерії оцінювання поточного та підсумкового контролю

При усних відповідях: повнота розкриття питання (повна, достатньо повна, неповна); логіка викладання матеріалу; використання різноманітних (у тому числі іноземною мовою) джерел інформації; аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки; уміння аналізувати теоретичні проблеми з урахуванням світової та вітчизняної практики.

При виконанні практичних завдань: повнота розкриття питання, аргументованість і логіка викладення матеріалу, використання різноманітних джерел, законодавчих актів, прикладів і фактичного матеріалу тощо; цілісність, системність, логічність, уміння формулювати висновки; акуратність оформлення роботи.

Вищими балами оцінюється самостійний обґрунтований погляд здобувача щодо конкретної практичної ситуації або проблеми.

Розподіл балів, які отримують здобувачі

Поточне оцінювання (<i>аудиторна та самостійна робота</i>)							ІНДЗ	Кількість балів (залік)	Сумарна к-ть балів
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	11	40	100
7	7	7	7	7	7	7			

T1, T2 ... T7 – теми навчальної дисципліни.

7 балами оцінюється відповідь студента, який у повному обсязі володіє матеріалом з навчальної дисципліни, обізнаний з усіма поняттями та адекватно оперує ними під час відповідей на поставлені запитання, ознайомлений зі спеціальною літературою. Для отримання вищого балу студент повинен продемонструвати творчу самостійність, здатність аналізувати факти, логічно мислити, ставити запитання та шукати на них відповіді. При оцінці враховуються вміння аргументувати власні судження теоретичними та фактичними положеннями, а також повне виконання завдань для самостійної роботи.

5-6 балами оцінюється відповідь студента за умови достатньо повного володіння знаннями з навчальної дисципліни. Відповідь повинна бути правильною, обґрунтованою. Одночасно можливі дві-три несуттєві помилки чи деяка неповнота відповіді, кострубатість і скутість у висловленій думці. Завдання для самостійної роботи студент виконав не повною мірою.

4-3 балами оцінюються знання, які продемонстровані в неповному обсязі. Завдання для самостійної роботи студент виконав частково.

0-2 балами оцінюють відповідь, коли теоретичні й фактичні знання студент відтворює репродуктивно, без глибокого осмислення, аналізу чи порівняння. Завдання для самостійної роботи студент не виконав.

Дедлайни: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (мінус 1 бал за кожен день порушення дедлайну).

Максимальна кількість балів складає: за перший модуль – 28 балів, за другий модуль – 21 балів, за виконання ІНДЗ – 11 балів.

Максимальна кількість балів, яку здобувач може отримати в процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів здобувач набирає при поточних видах контролю і 40 балів – у процесі підсумкового виду контролю (заліку).

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за	Оцінка за шкалою ECTS
-----------	-----------------------

національною шкалою	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Зараховано	A (90-100)	Відмінно
	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	Добре
	D (60-69)	Задовільно
	E (50-59)	Достатньо
Незараховано	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим самостійним опрацюванням освітнього компоненту до перескладання

З дисципліни «Платіжні системи і платіжна безпека» проводиться семестровий залік в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою дисципліни, і в терміни, передбачені графіком освітнього процесу.

Залік проходить у формі усного спілкування лектора зі здобувачем по питаннях тем, які були опрацьовані під час аудиторних занять. Також залік може бути проведений у письмовій формі в системі дистанційного навчання MOODLE шляхом виконання 40 тестових завдань (множинний вибір).

У випадку отримання менше 50 балів за результатами загального підсумкового контролю, здобувач обов'язково здійснює перескладання для ліквідації академічної заборгованості.

Оцінка передбачає такі знання та вміння:

Оцінка	Знання	Вміння
Здобувач:		
зараховано A (90 – 100)	<ul style="list-style-type: none"> – має всебічні та глибокі знання навчального матеріалу за програмою дисципліни; – засвоїв знання щодо теоретичних засад функціонування фінансової системи; – глибоко розуміє основну літературу та сучасні публікації з проблематики освітнього процесу та фінансової діяльності економічних суб'єктів 	<ul style="list-style-type: none"> – вміє використовувати додаткову літературу, грамотно викладати програмний матеріал; – дає вичерпні, повні, грамотні відповіді на програмні запитання; – демонструє навички творчого мислення
зараховано B (80-89)	<ul style="list-style-type: none"> – показав повні знання навчального матеріалу за програмою курсу, здатний до їхнього поповнення та оновлення в процесі подальшого навчання і практичної діяльності; – опрацював основну літературу, ознайомився з додатковою літературою, рекомендовану програмою 	<ul style="list-style-type: none"> – вміє використовувати на практиці програмні настанови, розв'язувати тестові завдання
зараховано C (70-79)	<ul style="list-style-type: none"> – показав достатні знання навчального матеріалу за програмою курсу, має здатність до їхнього поглиблення в процесі подальшого навчання та практичної діяльності; – опрацював основну літературу, рекомендовану програмою 	<ul style="list-style-type: none"> – здатний використовувати на практиці програмні настанови, розв'язувати тестові завдання
зараховано D (60-69)	<ul style="list-style-type: none"> – має достатні знання тільки основного програмного матеріалу в обсязі, 	<ul style="list-style-type: none"> – допускає неточності при розв'язанні тестів;

	необхідному для подальшого навчання й наступної роботи за спеціальністю; – ознайомився з основною літературою, яка рекомендована програмою.	– не повною мірою здатний пов'язати теоретичний матеріал з практичними завданнями
зараховано E (50-59)	– має знання тільки основного програмного матеріалу в обсязі, який дозволяє подальше навчання; – ознайомився з основною літературою, яка рекомендована програмою	– допускає упущення, неточності та помилки при розв'язанні тестів; – не може пов'язати теоретичний матеріал з практичними завданнями
незараховано з можливістю перекладання FX (35-49)	– не володіє системою знань навчального матеріалу дисципліни; – допускає грубі помилки у відповідях; – має недостатній рівень знань для самостійного оволодіння програмним матеріалом без додаткової підготовки	– показує невміння орієнтуватися в основній літературі і законодавчо-нормативних документах.
незараховано з обов'язковим самостійним опрацюванням освітнього компоненту до перекладання F (1-34)	– не володіє системою знань навчального матеріалу дисципліни; – допускає неприпустимі помилки у відповідях; – має рівень знань, який не дозволяє самостійно оволодіти програмним матеріалом і вимагає додаткового прослуховування навчальної дисципліни	– не вміє орієнтуватися в основній літературі і законодавчо-нормативних документах.

Перелік питань для самоконтролю та підсумкового контролю

оняття та структура платіжного ландшафту України.
категорії учасників платіжного ринку.
оняття, види і порядок виконання платіжних операцій.
місія платіжних інструментів.
квейринг платіжних інструментів.
6. Загальні засади функціонування платіжних систем Складові інфраструктури електронних платіжних систем.
7. Функціонування та обслуговування платіжних карток.
ормативно-правове забезпечення функціонування платіжних систем.
ехнологічна інфраструктура платіжних систем.
латіжні інструменти: суть, види.
иди платіжних систем за територією поширення, суб'єктивним складом, призначенням, об'єктами переказу, інструментами платежу, режимом розрахунків, термінами і масштабами розрахунків, механізмом організації розрахунків, категоріями важливості, значущістю, формою власності
ентральний банк та його функції у платіжній системі.
ета та форми державного регулювання платіжного ринку.
оль банків у роботі платіжної системи.
ункції небанківських установ у платіжних системах.
оняття та різновиди систем ДБО
ослуги та сервісні функції системи «клієнт-банк».
нтернет банкінг та його функціональні можливості.
обільний банкінг та його різновиди.
уть роботи системи електронних платежів (СЕП) НБУ.

оняття та основи діяльності НПС “ПРОСТІР”.

енденції та перспективні напрями розвитку системно важливих платіжних систем.

оняття та види міжнародних платіжних систем.

24. Функціональна характеристика міжнародних платіжних систем.

FC, QR та блокчейн технології у функціоналі сучасних платіжних систем

сторія шахрайства з грошима

хеми шахрайства в платіжних операціях

оняття та різновиди ризиків платіжних систем.

29. Організаційно-технічні аспекти системи захисту інформації в банківській галузі України.

30. Типи загроз та реалізація політики безпеки платіжних систем.

31. Регуляторні вимоги до безпеки електронних платіжних систем.

32. Технічні та поведінкові правила безпеки для користувачів платіжних послуг

33. Захист персональних даних користувачів у сучасних платіжних системах

нструментарій забезпечення безпеки платіжних систем в сучасних умовах

ипові шахрайські схеми застосовуються проти користувачів платіжних карток.

ії користувача у випадку втрати платіжної картки чи підозрілої транзакції

ахист персональних даних користувачів у сучасних платіжних системах

38. Основи правил безпеки під час роботи з мобільними платіжними застосунками.

Зарахування результатів неформальної освіти

У ЗВО діє Порядок визнання у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або і

н Згідно з ним здобувачам можуть бути зараховані результати неформальної освіти з проблем, які відповідають тематиці дисципліни «Платіжні системи і платіжна безпека».

о

р

Рекомендована література

м **-основна:**

Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 № 2121-III. URL:

л

Н 2. Про валюту і валютні операції: Закон України від 21.06.2018 № 2473-VIII

Н

Н 3. Про Національний банк України: Закон України від 20.05.1999 № 679-XIV

Н

4. Про платіжні послуги: Закон України від 30.06.2021 року № 1591-IX. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20#Text>

5. Банківська безпека: навч. посіб. для студентів ВНЗ / М. Г. Марич, М. П. Федішин, Д. Д. Полагнин; Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. - Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2018. - 197 с.

6. Банківська система: навчальний посібник / укл.: П.О. Нікіфоров, О.М. Гладчук, М.Г. Марич, М.П. Федішин. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. 2023. 224 с.

7. Банківські операції і технології: практикум. Укл. О.М. Гладчук, М.Г. Марич, А.В. Марич, М.П. Федішин. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т, 2024. 252с.

Р **-додаткова:**

Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги: Закон України від

Р

Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22.05.2003 р.

№

Впрацювало нове покоління СЕП – на базі стандарту ISO 20022 в цілодобовому режимі.

Вітень 2023. НБУ. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/zapratsyovalo-nove-pokolinnya-sep-->

К

Р

С

Р

Л

А

Н

- .Звіт з оверсайту інфраструктури фінансового ринку. НБУ. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Report_oversight_2022.pdf?v=6
- Інструкція про безготівкові розрахунки в національній валюті користувачів платіжних послуг: затв. постановою Правління НБУ 29.07.2022 р. № 163. URL:
- Інструкція про виконання міжбанківських платіжних операцій в Україні в національній валюті : затв. постановою Правління НБУ 03.03.2023 р. № 16. URL:
- Інструкція про порядок відкриття та закриття рахунків користувачам надавачами платіжних послуг з обслуговування рахунків : затв. Постановою Правління НБУ
- Інформаційна кампанія з протидії платіжному шахрайству. НБУ. URL: <https://promo.bank.gov.ua/stopfraud/>
- Положення про випуск електронних грошей та здійснення платіжних операцій з ними : затв. постановою Правління НБУ 29.09.2022 р. № 210. URL:
- Положення про порядок емісії та еквайрингу платіжних інструментів : затв. Постановою Правління НБУ 29.07.2022 р. № 164. Дата оновлення 14.03.2023. URL:
- Положення про порядок здійснення оверсайту платіжної інфраструктури в Україні : затв. Постановою Правління НБУ 24.08.2022 р. № 187. URL:
- Положення про реєстрацію платіжних систем, учасників платіжних систем та технологічних операторів платіжних послуг : затв. Постановою Правління НБУ 26.09.2022 №
- Про е-гривню – цифрові гроші Національного банку. НБУ. URL: <https://bank.gov.ua/ua/payments/e-hryvnia>
- Проект концепції системи миттєвих платежів. Київ. 2021. НБУ. URL: HYPERLINK
- Правила Системи електронних платежів Національного банку України, затв. Рішенням Ради Платіжної організації СЕП НБУ, протокол від 13.07.2017 р. № 1 зі змінами. URL:
- Правила Національної платіжної системи “Український платіжний простір”, затв. Рішенням Ради Платіжної організації НПС “Український платіжний простір”, протокол від 07.06.2013 № 213/2013 зі змінами URL:
- Методичні рекомендації з управління ризиками в платіжних системах. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Guidelines_risk_management_ps.pdf?v=4
19. Дубина М.В., Жаворонок А.В., Федішин М.П., Формування інституційного середовища розвитку криптовалют в Україні. *Modern Economics*. 2019. № 17(2019). С. 80-85. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V17\(2019\)-13](https://doi.org/10.31521/modecon.V17(2019)-13)
20. Федішин М.П., Журко Р.В., Лобко О.М. Роль FINTECH у розвитку фінансового ринку України. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2024. Том.2 (номер 20). С. 278-291. <https://journals.pnu.edu.ua/index.php/aprde/article/view/8186>
21. Федішин М.П., Старкіна М.О. Розвиток банківських інформаційних систем. *Науковий погляд: економіка та управління: науковий журнал*. 2020. №2 (68). С. 200-203. URL: http://scientificview.umsf.in.ua/archive/2020/2_68_2020/37.pdf
22. Федішин М.П., Вовк М.М. (2021) Діджиталізація безготівкових розрахунків в умовах пандемії CoVID-19. *Економіка та суспільство*. №32. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-32-66>

Посилання на інформаційні ресурси

Офіційні сайти органів державного управління України

1. Верховна Рада України. URL : <http://www.rada.gov.ua>
2. Кабінет Міністрів України. URL : <http://www.kmu.gov.ua>
3. Міністерство фінансів України. URL : <http://www.minfin.gov.ua>
4. Національний банк України. URL : <https://bank.gov.ua/>

Офіційні сайти науково-дослідних інститутів і центрів, пошукових систем:

1. База українського законодавства в Інтернет. URL : <https://nau.ua/>
2. Інститут глобальних стратегій. URL : www.igls.com.ua
3. Український центр економічних і політичних досліджень ім. О. Разумкова. URL : <https://razumkov.org.ua/>

Офіційні сайти наукових і електронних бібліотек в Україні:

1. Електронна бібліотека. URL : www.lib.com.ua
2. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL : www.nbuv.gov.ua
3. Наукова бібліотека Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. URL : <http://library.chnu.edu.ua/index.php?page=ua>

Інші інтернет-джерела

1. Офіційний сайт Українського банківського порталу. URL: <http://banker.ua>
2. Офіційний сайт Національної платіжної системи «ПРОСТІР». URL: <https://prostir.gov.ua/>
3. Paypal. URL: <https://www.paypal.com/worldwide>
4. MasterCard. URL: <https://www.mastercard.ua/uk-ua.html>
5. Цифрові валюти центральних банків: нові можливості для платіжів: міжнародна конференція (21.02.2020 р., м. Київ). URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/final_CBDCinUA2020.pdf
6. Курс з основ інформаційної безпеки. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=KMlb-y50l6k>
7. Платіжні системи. URL: https://www.youtube.com/watch?v=3AJNm46bgpo&list=PL_HXCC_MOvNL9BINwB9Q_g1XTYIsTF_IP

Політика академічної доброчесності

Дотримання політики академічної доброчесності студентами при вивченні навчальної дисципліни «Платіжні системи і платіжна безпека» регламентується такими нормативними документами:

1. Правила академічної доброчесності у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича <https://www.chnu.edu.ua/media/lnojtab4/pravya-akademichnoi-dobrochesnosti.pdf>
2. Положення про виявлення та запобігання академічному плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича https://www.chnu.edu.ua/media/f5eleobm/polozhennya-pro-zapobihannia-plahiatu_2024.pdf
3. Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича <https://www.chnu.edu.ua/media/jxpbs0zb/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu.pdf>

Згідно з ними здобувачі повинні самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання. В разі використання чужих ідей, розробок, тверджень, у тому числі засобами штучного інтелекту, обов'язковим є посилання на джерела інформації. Списування під час контрольних заходів має наслідком отримання незадовільної оцінки за відповідний вид роботи.